

Merja Kyllönen vas

Toimenpidealoite henkilökortin maksuttomuudesta

Eduskunnalle

Ajokortilla ei ole enää voinut todistaa henkilöllisyyttään muun muassa pankkitunnuksia, puhelinliittymää tai uutta henkilökorttia haettaessa vuonna 2019 voimaan tulleen lainsäädäntömuutoksen vuoksi. Tunnistautumiseen kelpaavat näissä tilanteissa ainoastaan passi ja henkilökortti. Lisäksi vanhan pahvisen ajokortin kelpaamisesta on ollut epäselvyyttä esimerkiksi äänestyspaikoilla. Suurin osa pahvista ajokorttia edelleen käyttävistä lähes 300 000 kansalaisesta on ikääntyviä ja pienituloisia.

Maksullisuus ja kortin hakeminen voivat muodostua esteeksi erityisesti pienituloisille ja ikääntyville. Näistä syistä kortti saatetaan jättää uusimatta tai hankkimatta kokonaan. Henkilökortti maksaa 48—54 euroa. Passin hinta alkaa 45 eurosta. Kumpikin on uusittava viiden vuoden välein. Voimassa oleva henkilökortti tai passi puuttuu tällä hetkellä noin 21 %:lla Suomessa asuvista.

Ihmisillä tulee olla yhtäläinen mahdollisuus henkilöllisyytensä osoittamiseen tulotasosta tai muista resursseista riippumatta. Äänestäminen on perusoikeutemme, ja sen vuoksi esimerkiksi tunnistautumisen äänestyspaikoilla ei tulisi vaatia taloudellisia resursseja. Maksuton henkilökortti takaisi kaikille samat mahdollisuudet tulla tunnistetuksi niin äänestyspaikoilla kuin palveluita hankittaessakin.

Henkilötunnusten uudistaminen tarjoaa mahdollisuuden uudistaa myös henkilökortteja. Henkilötunnuksia ollaan uudistamassa, koska nykyisenkaltaisia tunnuksia on rajallisesti ja ne tulevat loppumaan ilman muutosta järjestelmässä. Valtiovarainministeriön asettama työryhmä on ehdottanut ikä- ja sukupuolineutraalien henkilötunnusten käyttöönottoa vuodesta 2027 alkaen.

Henkilökorttiuudistuksen voisi toteuttaa yhdistämällä ajokortin ja sairausvakuutuskortin eli Kela-kortin sisältämät tiedot sekä henkilöllisyystodistuksen yhteen, maksuttomaan korttiin. Tietoja olisi mahdollista tallettaa ja päivittää sirulliselle kortille. Yhdellä kortilla asioiminen vähentäisi byrokratiaa ja helpottaisi kansalaisten asiointia eri virastoissa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin maksuttoman henkilökortin käyttöönottamiseksi henkilötunnuksen uudistamisen yhteydessä.

Toimenpidealoite TPA 95/2020 vp

Helsingissä 1.9.2020

Merja Kyllönen vas